

Föreskrifter från Arbetsmiljöverket - ikraftträdande 1 juli 2007

Arbetsmiljöverket har gjort en större omarbetning av reglerna för truckar och lyftanordningar. De nya föreskrifterna beror av varandra och vid ikraftträdandet upphävdes en del äldre regler inom området.

Användning av arbetsutrustning (AFS 2006:04)

En revidering har utförts av den gamla föreskriften Användning av arbetsutrustning (AFS 1998:4). I samband med revideringen har krav gällande lyftanordningar och truckar lyfts ut ur föreskriften och in i föreskrifter inom respektive område.

Föreskrifterna är minimikrav för användning av arbetsutrustning. Utöver dessa finns för vissa slag av arbetsutrustning även andra föreskrifter om utförande och användning, som gäller tillsammans med dessa föreskrifter.

Dokumentationskrav på kunskaper

En viktig nyhet i föreskriften är ett dokumentationskrav på teoretiska och praktiska kunskaper. Enligt 16 § i föreskriften skall den som använder en arbetsutrustning som kan medföra särskild risk för ohälsa eller olycksfall ha dokumenterade praktiska och teoretiska kunskaper för säker användning enligt tillverkarens anvisningar och gällande föreskrifter.

Användning av truckar (AFS 2006:05)

Truckar som används i terräng, på byggarbetsplatser eller i liknande miljöer ligger utanför föreskriftens tillämpningsområde. Föreskriften gäller truckar och andra mobila maskiner, ex. hjullastare och teleskoptruckar, när de används med gaffelarmar eller annat lyftaggregat, inom begränsade områden med huvudsakligen plana och hårda underlag.

Användning av lyftanordningar och lyftredskap (AFS 2006:06)

Enligt föreskriften får en lyftanordning eller ett lyftredskap användas endast av den som är väl förtrogen med arbetet och har teoretiska och praktiska kunskaper för säker användning. Den som använder en maskindriven lyftanordning eller ett lyftredskap skall ha dokumenterade teoretiska och praktiska kunskaper. Dokumentationskravet på kunskaper gäller inte bara förare av lyftanordningar, utan även lastkopplare, signalman och personal som utför underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten. De kunskaper som behövs för att uppfylla kraven kan variera beroende på hur pass komplicerad lyftanordningen eller lyftredskapet är.

Skriftligt tillstånd för användning

Arbetstagare skall dessutom ha arbetsgivarens skriftliga tillstånd att använda en maskindriven lyftanordning. Tillståndet skall upplysa om vilka typer av lyftanordningar, lyftredskap och arbetsuppgifter som omfattas.

Journalföring

Enligt föreskriften skall journal föras över underhåll och fortlöpande tillsyn för en lyftanordning och ett lyftredskap. Journalerna bör innehålla uppgifter om vad som kontrollerats, när kontrollen utförts och vilka åtgärder som eventuellt vidtagits.

För mobila arbetsplattformar är skriftlig journalföring även något som stöds i ISO-standarden Mobila arbetsplattformar - Säkerhetsprinciper, kontroll, underhåll och drift (SS-ISO 18893). Enligt standarden skall skriftlig journal över alla utförda reparationer på den mobila arbetsplattformen innehålla datumet för en sådan reparation, en beskrivning av utfört arbete och identifiering av de person(er) som utfört reparationen.

Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar (AFS 2006:07)

Genom föreskriften upphävs Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (AFS 1983:5) om personlyft med kranar.

Föreskriften gäller utrustning och arbete då personer lyfts med kranar eller truckar som ursprungligen inte är konstruerade och tillverkade för att lyfta personer. Personer får lyftas med kran eller truck endast om det är svårt eller olämpligt att använda arbetsutrustning som är konstruerad och tillverkad för att lyfta personer.

Personlyft endast med teleskoptruck konstruerad för detta

En truck som används för personlyft skall ha ett vertikalt lyftstativ. Kravet innebär att truckar med teleskopoperande stativ som inte är avsedda för att lyfta personer inte får användas för tillfälliga personlyft.

Besiktning

För att få användas till personlyft skall varje kombination av basmaskin (kran eller truck som kombineras med arbetskorg för att lyfta personer) och en arbetskorg tillsammans ha genomgått en första besiktning. En kran och en arbetskorg för personlyft skall tillsammans genomgå återkommande besiktningar var tolfte månad.

Personlig skyddsutrustning

Vid tillfälliga personlyft med kran med tillhörande arbetskorg skall personlig skyddsutrustning mot fall användas.

Endast hängande personkorg i kran från 2015

En arbetskorg som skall användas för personlyft med kran skall vara konstruerad för att hänga i kranens krok. En övergångsperiod har införts så att arbetskorgar som är besiktigade innan 1 juli 2007 får användas till och med 1 januari 2015.